

18. Reich R. The Work of Nations: Preparing Ourselves for 21st Century Capitalism. – New York : Knopf, 1991.
19. Chang H. J. The Political Economy of Industrial Policy. St Martins's Press., 1994.
20. New Industry, New Jobs. April. 2009. – [Електронний текст] – Режим доступу : <http://www.berr.gov.uk/files/file51023.pdf> – 35 p.
21. World Bank (2009) Doing Business 2009, DTI (2007) Peer Review of Competition Policy. – [Електронний ресурс] // URL: <http://www.berr.gov.uk/files/file39863.pdf>, <http://www.doingbusiness.org>
22. Ларина Е., Овчинский В. Русское чудо XXI века / Елена Ларина, Владимир Овчинский // Завтра. – 30 января 2014. – № 23. – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://zavtra.ru/content/view/russkoe-chudo-xxi-veka/>
23. Дука А. П. Інноваційний етап розвитку та проблема технологічного імпорту в економіці України / А. П. Дука // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія Економіка і право. – 2014. – Вип. 24. – С. 110-116.
24. Статистичний щорічник України за 2012 рік / за ред. О. Г. Осауленка ; відповідальний за випуск О. Е. Остапчук. – К., 2013. – 562 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Дука А. П., Залевская-Шишак А. Д. Зарубежный опыт формирования государственной промышленной политики.

В статье обобщен мировой опыт реализации государственной промышленной политики. предложены пути трансформации модели промышленной политики в Украине для обеспечения ускоренного развития на основе активизации инновационных и инвестиционных процессов. Доказано, что программы модернизации ограничены достижением целей догоняющего развития и не способны обеспечить развитие экономики Украины на долгосрочную перспективу.

Ключевые слова: промышленная политика, модернизация, ускоренное развитие, опыт промышленной политики.

Duka A. P., Zalievska-Shyshak A. D. Global experience of the state industrial policy's formation.

In the article global experience of the state industrial policy's realization is summarized. The ways of the industrial policy model's transformation in Ukraine for ensuring accelerated development on basis of intensification of innovation and investment processes are proposed. It is proved that the programs of the modernization are restrained by achievement of the overtaking development's targets and are not capable to provide the long-term development of Ukrainian economy.

Keywords: industrial policy, modernization, accelerated development, experience of the industrial policy.

УДК 338.2(447)

Седляр М. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ НОВОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ ЯК НАПРЯМ ПРИСКОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті висвітлено необхідність зміни технологічних укладів в економіці сучасної України. Визначено, які галузеві напрямки необхідно обрати та розвивати з метою забезпечення випереджаючого розвитку України. Також показано, які галузі були визначені в державі пріоритетними, не зважаючи на проголошення курсу інноваційного розвитку України.

Ключові слова: інноваційний розвиток, пріоритети розвитку, технологічний уклад, нанотехнології, біотехнології.

Україна на початку XXI століття, не зважаючи на весь наявний науково-технічний, освітній, промисловий, ресурсний тощо потенціал, продовжує неухильно регресувати у плані економічного розвитку, все більше віддаляючись від світових лідерів, та поступово переміщуючись до групи аутсайдерів світового цивілізаційного поступу.

На сьогодні важко визначити, в якому цивілізаційному вимірі живе Україна: в нашій державі присутні всі технологічні епохи – від найпримітивнішої до найвисокотехнологічної. І негативом якраз являється значна частка технологій минулих століть, а галузі нових технологічних укладів, які являються фундаментом “економіки знань”, на жаль, знаходяться в ембріональному стані. Якщо Україна бажає все ж таки здійснити перехід до постіндустріалізму та економіки знань, необхідно в першу чергу усвідомити, що перебудова вітчизняної економіки повинна опиратися на критерії та пріоритети К-суспільства, розвиток тих галузей, які містять в собі значну частку “перероблених” знань, з низькою енергоємністю та екологонебезпечністю тощо. Тобто проблема лежить в площині формування та поступового розвитку галузей новітніх технологічних укладів п’ятого та шостого поління, здатних якісно трансформувати розвиток України та, відповідно, прискорити темпи економічного зростання.

Проблема формування нового технологічного укладу все більше зацікавлює як вітчизняних, так і іноземних науковців. Такий інтерес викликаний розумінням того, що пришвидшене опанування новими технологіями, і як наслідок, формування новітнього технологічно укладу, дозволяє державам залишатися лідерами подальшого цивілізаційного поступу, а менш розвиненим країнам – приєднуватися до когорти цих лідерів. Проблему формування нового технологічного укладу в рамках інноваційного розвитку економіки досліджують такі науковці, як П. Єщенко, Ю. Кіндзерський, Д. Крістенсен, Е. Лібанова, Б. Мільнер, Т. Ковальчук, І. Петрова, М. Портер, Т. Романюк, Л. Федулова та ін. При цьому обґрунтовуються різні позиції – від кардинальної структурної перебудови з розвитком невластивих для України сегментів (нано-, біотехнології тощо) до модернізації традиційних галузей (металургія, сільське господарство, судно- та авіабудування тощо) на інноваційній основі з використанням технологій новітніх укладів. Ми ж постарасмося викласти власний погляд на вирішення даної проблеми.

Метою статті являється визначення головних галузевих пріоритетів України у рамках інноваційного розвитку та формування новітніх технологічних укладів, здатних прискорити темпи економічного розвитку нашої держави.

Трансформаційні посткризові зміни містять в собі перспективи для країн, що бажають здійснити ривок в напрямку побудови постіндустріального суспільства. Це вимагає концентрації людських, фінансових та матеріальних ресурсів, а також державної підтримки в напрямку здійснення науково-технологічної модернізації виробництва. Оскільки саме матеріально-технологічною базою подолання кризи, як показує світогосподарська практика, являється науково-технологічне вдосконалення виробництва, зокрема перехід його на більш високий рівень розвитку. У ракурсі вище освітленої проблеми, для вітчизняної економіки важливою умовою стабільного

функціонування являється забезпечення становлення базових виробництв нового технологічного укладу і вихід на пов'язану з ним довгострокову хвилю економічного зростання. Оскільки ті країни, які перші пристосуються до нових техніко-економічних відносин та сформуєть новий технологічний уклад, являтимуться лідерами розвитку у найближчі кілька десятиліття. "Новачки" серед технологічних лідерів з'являються рідко, однак вони все бувають. Яскравим прикладом являється СРСР, який у 30-х рр. ХХ століття у період формування нового технологічного укладу проводив політику індустріалізації, що дозволило йому сформувати продуктивні сили відповідно до нових світогосподарських умов того часу. Заміщення одного технологічного укладу іншим дозволяє державам, які активно розбудовують економіку нового технологічного укладу, прорватися до когорти лідерів розвитку, значно підвищивши якість власних продуктивних сил (як це сталося із СРСР) та випередивши інші країни в структурній перебудові економіки.

Як відмічають науковці, "...сьогодні процес заміщення п'ятого технологічного укладу на шостий відкриває для України можливості технологічного ривка. Необхідною для цього умовою є своєчасне створення заділів для становлення ключового фактора і ядра нового технологічного укладу, а також випереджаюча модернізація його ключових галузей. Сьогодні потрібно освоїти ключові виробництва ядра нового технологічного укладу, подальше розширення якого дозволить отримувати інтелектуальну ренту в глобальному масштабі. Вітчизняна наука має достатній для цього потенціал вже отриманих знань і досить перспективні досягнення" [3, с. 182].

В руслі даної проблеми вітчизняні науковці також зазначають, що пріоритетною складовою концепції випереджального розвитку для України має стати визначення галузей-лідерів, здатних швидко інтегруватися в сучасний глобальний світ. Від цього залежатиме підвищення конкурентоспроможності, з одного боку, і доступ до нових технологій і ноу-хау – з іншого, що уможливить значне підвищення продуктивності праці. Такі галузі мають бути спрямовані на невинне зростання експорту [2, с. 56]. Головним при цьому являється не тип продукту, що експортується, а спосіб виробництва. Зокрема, можна продавати за кордон поряд із продукцією літакобудування та аерокосмічної промисловості і цукор, і зерно. Однак необхідно, щоб вони виготовлялися з використанням сучасних технологічних та наукових досягнень та відповідно до запитів споживачів.

Отже, ми цілком погоджуємося із тим, що перспективи випереджального розвитку України криються у виборі галузей-лідерів, і що вони повинні концентруватися навколо ядра 6 технологічного укладу, а не 3-4, як це фактично у нас відбувається.

Протягом останніх двох десятиліть років головними пріоритетами промислової політики були гірничо-металургійний комплекс, вугільна промисловість, автомобіле-, судно- та літакобудування, ракетно-космічна промисловість. Після прийняття Податкового кодексу у 2010 році до них приєдналися ще виробництво машин для АПК, легка промисловість, виробництво біопалива та альтернативна енергетика, видобування газу із вугільних родовищ, поліграфічна діяльність [4, 5]. Для сприятливого їх розвитку їм було надано кредитні, митні та податкові пільги. Разом з тим, гірничо-промислового комплексу та вугільній промисловості було передбачено

субсидії, які повинні бути направлені на модернізацію застарілого обладнання, а також зв'язок із рядом регіональних та міжгалузевих державних програм.

Однак, така політика містить в собі більше небезпек, ніж направлена покращити ситуацію в якісному розвитку України. Знову, не зважаючи на заклики науковців розвивати високотехнологічне виробництво, на практиці фінансуються галузі 3-4 технологічних укладів. А пільги як надавалися, так і продовжують надаватися зовсім не пріоритетним напрямкам завдяки лобізму інтересів олігархічного прошарку. Це чітко підтверджують дані Державної податкової адміністрації України (див. табл. 1).

Таблиця 1

Втрати бюджету внаслідок податкових пільг станом на 01.01.2012 р., тис. грн.

Назва виду діяльності за КВЕД	сума втрат бюджету внаслідок пільгового оподаткування			
	всього	державний бюджет	місцевий бюджет	у % до заг. об'єму
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги	12 576 890,3	12 576 125,55	764,75	21,4
Виробництво харчових продуктів, напоїв	1 640 972,72	1 640 773,75	198,97	2,8
Хімічне виробництво	1 667 681,58	1 663 244,78	4 436,80	2,8
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	1 204 162,24	1 203 270,03	892,21	2,0
Виробництво та розподілення електроенергії	2 126 308,18	2 126 208,71	99,47	3,6
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	8 042 387,09	8 042 155,93	231,17	13,7
Транспорт (без І64)	5 156 796,01	5 135 434,01	21 362,01	8,8
Грошове та фінансове посередництво	5 390 555,44	5 390 538,22	17,21	9,2
Освіта	1 500 185,35	1 477 448,83	22 736,51	2,6
Інші	14 493 683,7	14 352 202,73	141 480,9	24,7
Виробництво машин та устаткування	172 896,46	169 586,78	3 309,68	0,3
Діяльність готелів та ресторанів	484 302,64	479 668,25	4 634,39	0,8
Діяльність у сфері інформатизації	19 248,95	19 248,60	0,36	0,03
Дослідження і розробки	255 115,42	233 596,32	21 519,10	0,4
Державне управління	279 771,64	240 477,14	39 294,50	0,5
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	583 988,89	569 412,28	14 576,61	1,0
ВСЬОГО	58 763 807,2	58 432 156,12	331 651,1	100

* Складено на основі даних Державної податкової адміністрації

А тепер слід співставити, яка частка із державних втрат від пільгового оподаткування направлена на розвиток застарілих (3-4) та нових (5-6) технологічних галузей: сільському господарстві – понад 12,5 млрд. грн. або п'ята частина від загального обсягу; торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів і предметів – близько 8 млрд. грн. або 13,7%; грошове і фінансове посередництво – майже 5,4 млрд. грн. або 9,2%. В той час як виробництво машин та устаткування отримало податкових пільг на суму 172,9 млн. грн., що становить 0,3% від загального об'єму; дослідження та розробки – 255 млн. грн. або 0,4%, діяльність у сфері інформатизації – 19 млн. грн. або 0,03%, освіта – 1,5 млрд. грн. або 2,6%, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – майже 584 млн. грн. або 1%.

Дивлячись на дані цифри, можна побачити, які пріоритети виділені державною: металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів, діяльність ресторанів та готелів важливіша, ніж виробництво машин та устаткування чи сфера досліджень та розробок, освіти та охорони здоров'я.

Ми погоджуємося з думкою, що податкова система, як і вся промислова політика та державна стратегія повинна діяти таким чином, що розробляти нову продукцію та технологію було вигідніше за виробництво, виробництво – за торгівлю, торгівля – за банківсько-фінансову діяльність [5, с. 46]. На жаль, в Україні спостерігається кардинально протилежна ситуація. Тому без розробки стратегічних, системно згрупованих організаційних рішень, змінити ситуацію в даному сегменті буде досить важко.

В цьому плані державна стратегія формування інноваційної моделі розвитку країни повинна містити в собі кілька стратегічних напрямів, галузевих пріоритетів, які здатні “вибухнути”, дати стрімкий поштовх до якісного розвитку вітчизняної промисловості та утвердження нового технологічного укладу.

Даний перелік повинен бути обмеженим, оскільки Україна – не Китай, і не має у своєму розпорядженні “мільярди рук” дешевої робочої сили, значних ресурсних та фінансових можливостей, які б дозволяли ефективно та різносторонньо розвивати кожен із напрямків. Крім того, це дозволить сконцентрувати основні зусилля на головних завданнях та пріоритетах розвитку, в результаті чого не відбуватиметься розпорошення ресурсів (в першу чергу фінансових).

Необхідно, щоб підтримка пріоритетних галузей виходила з цілей довгострокового розвитку та стратегії модернізації економіки, з перспективності побудови в державі майбутньої висококонкурентної та високоприбуткової структури національного виробництва, масштабів попиту та пропозиції на таку продукцію. І слід негайно блокувати існуючу на сьогодні в Україні практику, коли “підтримка має виключно лобістське походження, “де-факто” вона орієнтується на збереження нинішнього “статус-кво” її одержувачів, не створюючи у них достатніх мотивів для реструктуризації та модернізації виробництв. Навіть такі перспективні для світової економіки галузі, як літакобудування та ракето-космічна, дістали підтримку не через свідому політику держави щодо їх розвитку, а завдяки активному лобіюванню ними власних інтересів для самозбереження” [4, 8].

Основою пошуку стратегічних ніш розвитку держави, на нашу думку, являються базові інновації, тобто таких технологій, яких мало у світі або які являються піонерними. Саме вони дозволять нашій державі вирватися вперед. Ще одним доводом

на користь даної думки являється те, що пробитися в лідери на світовому конкурентному ринку в ті сфери, в яких уже активно діють інші гравці, майже не можливо. Оскільки на їх стороні будуть досвід роботи, обізнаність із ключовими сегментами, налагоджена робота із клієнтами. Тому вхід на такий ринок і завоювання хоча б її певної частки вимагає не тільки великих зусиль, але й фінансових витрат. Тому необхідно зосередитися на пошуку фундаментальних наукових розробках, які вже є або активно розробляються в нашій країні, та активно впроваджувати їх в виробничу сферу та швидкими темпами розвиватися.

Тобто, це повинні бути ті галузі, у яких ми маємо рівні стартові можливості: де ми маємо або певні якості надбання та напрацювання (т.з. випереджальні конкурентні переваги), які не поступаються світовому рівні, або де ще не зроблено значний крок вперед у розвитку промислового сегменту. Окрім того, випереджаючі темпи розвитку України можуть забезпечити тільки ті галузі, які демонструють високі темпи щорічного зростання. Цей комплекс включає – поряд із звичними для нас комунікаційними технологіями (темпи зростання яких в останні 30 років становили приблизно 20% на рік, що є майже в 5 разів вищими, ніж в інших сферах економіки, і які надалі зростатимуть випереджальними темпами) – нано- і біотехнології, зростання яких прогнозується в середньому на рівні 35% на рік [6, 7]. До них ще можна додати аерокосмічну галузь, в якій Україна має значні конкурентні переваги в порівнянні з іншими країнами (тобто рівні стартові можливості) та енергетику (біо- та відновлювальна або альтернативна). На користь першої свідчить наступний факт: із освоєних у світовій практиці 22-х базових технологій ракетно-космічної галузі Україна володіє 17-ма і за цим показником входить до п'яти передових держав світу [9, с. 65].

Економічна криза спровокувала значну флуктуацію у світовому економічному просторі, за яким приховується потужний технологічний зсув, який спричинить значний перерозподіл ресурсів та вихід на міжнародну арену нових лідерів економічного розвитку. В таких умовах Україна може здійснити масштабний стрибок, прорив та зайняти гідне місце серед розвинених країн світу. Фактично наразі ми спостерігаємо точку біфуркації, яка відкриває безліч перспектив подальшого розвитку, але яка найближче знаходиться до можливості сформувати в країні нову якість.

Ключовим фактором розвитку у найближчі два десятиліття являтиметься забезпечення науково-технічного прориву з метою виникнення синергетичних ефектів як у традиційних, так і новітніх секторах національної економіки. Технологічний прорив буде забезпечений завдяки розвитку новітніх технологій у сфері нано-, біо- та енерготехнологій, і їх активною дифузиею у традиційні галузі (промисловість, сільське господарство тощо). Як наслідок, зміниться характер виробничих процесів та властивості продукції, що випускається. Результативна відповідь на означені проблеми вимагає реалізації принципово нової державної політики, яка має бути направлена на генерування адекватних умов для виходу країни на траєкторію стійкого зростання. Ключовим моментом, що сприятиме здійсненню такої політики, являється зосередження на нових джерелах розвитку – інноваціях та інноваційних технологіях [7, 8].

Отже, каталізатором інноваційного прориву на думку багатьох вчених являються технології, що становлять ядро шостого технологічного укладу – конвергентні технології, нано-, біо-, інформаційно-комунікаційні технології, нові матеріали [8, 71].

У науковій доповідні відомої корпорації США Rand Corporation “Глобальна технологічна революція – 2020” також виділено чотири ключові сектори, які формуватимуть майбутнє цивілізацій – нано-, біо-, інформаційні технології та створення нових матеріалів [1].

Окремо слід виділити альтернативну енергетику, як надважливий вектор розвитку економіки України, оскільки він дозволить не тільки розбудовувати високотехнологічний та екологічний сектор, але й може допомогти вирішити проблему енергетичної незалежності, яка на сьогодні досить гостро постала перед вітчизняною економікою.

Висновки. Таким чином, в Україні необхідно, базуючись на світових тенденціях формування знаннєвомісткої економіки, прогнозах та тенденціях довгострокового економічного розвитку, глобальних векторів техніко-економічного оновлення та базових національних конкурентних переваг, обрати і реалізувати пріоритети техніко-економічного розвитку. Визначені пріоритети повинні базуватися навколо процесів формування новітніх технологічних укладів п'ятого та шостого поліття. В першу чергу, вони повинні стимулювати підвищення попиту та ділової активності в суспільстві. Разом з тим, пріоритетні галузеві напрямки повинні стати “локомотивами розвитку” всієї економіки, паралельно супроводжуючись розширенням зайнятості, зростанням реальної зарплати, кваліфікації, знань, умінь та навичок працюючого населення, загальним зростанням добробуту українського народу.

До пріоритетних напрямків, здійснення яких задовольняє всі необхідні критерії, належать, галузі нового шостого технологічного укладу: енергетика (біо- та альтернативна), наноіндустрія та промисловість нових матеріалів, біотехнології, літако- та ракетокосмічна промисловість. Їх розвиток повинен здійснюватися в межах вітчизняного оборонно-промислового комплексу. Саме ці галузі здатні стати “локомотивом” подальшого промислового розвитку України, здійснити “поштовх” до становлення в країні нової знаннєвомісткої економіки та постіндустріального суспільства.

Використані джерела:

1. Глобальная технологическая революция 2020 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.presentation.ru/articles/tech_revolution_19_07_06_print.html – Загл. с экрана.
2. Єщенко П. Неошумпетеріанська парадигма інноваційного господарювання як імператив розвитку України / П. Єщенко, А. Арсеєнко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2012. – № 1. – С. 43-61.
3. Кардіна О. Г. Обмеження та орієнтири техніко-технологічного розвитку України в умовах глобалізації / О. Г. Кардіна // Маркетинг та менеджмент інновацій. – 2011. – № 4. – Т. 1. – С. 179-184.
4. Кіндзерський Ю. В. Деструктиви промислової політики в Україні / Ю. В. Кіндзерський // Економіка України. – 2012. – № 12. – С. 4-16.
5. Ковальчук Т. Т., Черняк В. К., Шевчук В. Я. Актуалітети політики розвитку. □ К. : Знання, 2009. □ 326 с.
6. Лібералізм та модернізація (за матеріалами “круглого столу”) // Економіка України. – 2011. – № 8. – С. 4-25.
7. Научно-техническое сотрудничество Украины и России: состояние и механизмы развития : монография / под ред. д-ра экон. наук, проф. Л. И. Федуловой ; НАН Украины, Ин-т экон. и прогнозирования. – К., 2013. – 328 с.

8. Романюк Т. Ф. Формування економіки нового технологічного укладу в Україні: стан, проблеми, перспективи : монографія / Т. Ф. Романюк. – К. : “КВІЦ”, 2012. – 208 с.
9. Управління змінами в умовах інноваційного розвитку : колективна монографія. Том 5. / І. Л. Петрова, Г. В. Маркіна, І. В. Терон та ін. ; за наук. ред. д.е.н. проф. Л. І. Петрової. – К. : ВНЗ “Університет економіки та права “КРОК”, 2012. – 286 с.

Седляр М. О. Формирование нового технологического уклада как направление ускорения инновационного развития Украины

В статье освещено необходимость смены технологических укладов в экономике современной Украины. Определено, какие отраслевые направления необходимо выбрать и развивать с целью обеспечения опережающего развития Украины. Также показано, какие отрасли были определены в государстве приоритетными, несмотря на провозглашение курса инновационного развития Украины.

Ключевые слова: инновационное развитие, приоритеты развития, технологический уклад, нанотехнологии, биотехнологии.

Sedlyar M. Formation of a new technological way as a direction of acceleration of innovative development of Ukraine

The paper highlights the need to change the technological structure of the economy of modern Ukraine. Determine which branch direction must be selected and developed to provide advanced development of Ukraine. Also shows which areas have been identified as priority in the country, despite the proclamation of the course of innovation development of Ukraine.

Keywords: innovation development, development priorities, technological way, nanotechnology, and biotechnology.

УДК 336.02

*Петрушенко Ю. М.
Сумський державний університет*

**МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ
ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ**

У статті проаналізовано міжнародні та національні нормативні засади функціонування місцевих фінансів. Обґрунтовано пропозиції щодо підвищення ефективності фінансової політики на місцевому рівні в Україні.

Ключові слова: місцеві фінанси, фінансова політика, субсидіарність.

Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад є пріоритетним завданням фінансової політики місцевих органів влади.

Сукупність різних сфер фінансових відносин на рівні територіальної громади представляє собою фінансову систему, що складається з наступних основних елементів: місцевих фінансів, спеціальних позабюджетних фондів; фінансів приватного сектору і громадських організацій, що функціонують в громаді, та фінансів домогосподарств, що знаходяться в громаді.

В економічній літературі поняття “місцеві фінанси” протиставляється поняттю “державні фінанси”, оскільки останні покликані забезпечувати функції загальнодержавних органів управління, у той час як місцеві фінанси забезпечують виконання функцій органів місцевого самоврядування [6].